

FILIPINAK

Polizia etxe bateko horma-hobi sekretu batean atxilotuak aurkitu dituzte

 JENDARTEA / joseangel.oria@gaur8.info

Rodrigo Duterte Filipinetako presidentek abian jarritako «drogaren aurkako gerrak», 8.000 hildako eragiteaz gain, poliziek egindako delituei ateak zabaldu dizkie. Manilako poliza etxe batean hamabi lagun bahituta zeuzkaten ziega txiki batean eta «atxilotuei» erreskatea exijitzen zieten. Bisitari batzuek entzun zituzten bahitutakoen garrasiak.

Polizia etxeko altzari baten atzean ez-kutatuta zegoen espazio txiki batean hamabi lagun pilatuta aurkitu zituzten apirilaren 27an, Rodrigo Duterte Filipinetako presidentek abian jarritako «drogaren aurkako gerran» gehiegikeriak egiten direla dioen tesia indartzeko. Giza Eskubideen Gobernu Batzordeko kideek eta beraiekin zihoazen kazetariak egun hartako arratsaldean aurkitu zituzten gizon eta emakume horiek, aldez aurretik jakinarazi gabe Manilako auzo bateko polizia etxera egindako ustekabeko bisitan aurkitu zituzten.

«Hemen gaude, hemen gaude», entzun zuten bisitariak. Norbait garrasika ari zen, baina hormaren barrutik ari zela zirudien. Apalategi baten atzean ez-kutatuta ate bat ikusi zuten. Zabaldutakoan barruan zeudenak irten egin ziren. Batzuek ura eskatzen zuten bitartean, beste batzuek negar egiten zuten. Batzordekideei eskatu zieten leku hartan ez uzteko.

AGENTEEK ESKATUTAKO ERRESKATEA

Atxilotuek kontatutakoaren arabera, astebete zeramatzaten leku txiki hartan pilatuta, ustez legez kontrako drogen saltzaile edo kontsumitzaile izateagatik atxilotuak izan ondoren. Poliziei leporatu zieten erreskate moduan diru asko exijitzea, beraiek aske uzteko. «Drogaren aitzakiarekin espetxeratu dituzte, baina ez diete inolako kargurik egotzi», esplikatu zion France Presse agentziari Gilbert Bois-

ner Giza Eskubideen Gobernu Batzordeko Manilako zuzendaria.

Human Rights Watch gobernu kanpoko erakundeak nabarmendu du drogaren aurkako gerraren harira egiten diren abusuen beste kapitulu bat baino ez dela polizia etxean bizitzakoa. Aipatu gerrak dagoeneko milaka hildako eragin ditu Filipinetan. «Espetxe sekretu horren aurkikuntza, Duterteren drogaren aurkako neurritz kanpoko kanpaina poliziek beren poltsikoa loditzeko nola erabiltzen duten esaten digun azken seinalea baino ez da», esan du AEBetan egoitza duen HRWk.

Tankerako zerbait gertatu zen orain hilabete batzuk eta presidentek Poliziaren ustelkeriari aurre egingo ziola esan zuen. Urtarrilean gertatu zen, ikerketa

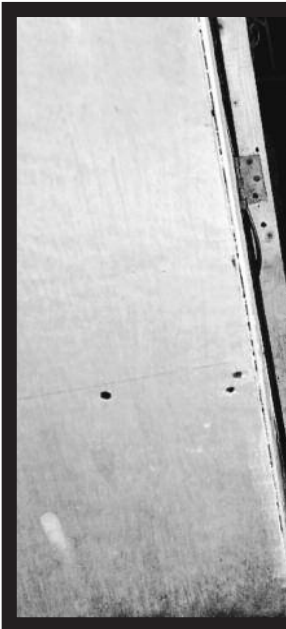
batek jakinarazi zuenean Estu-
pefazienteen Brigadako ofizia-
lek Hego Koreako enpresari bat
bahitu eta hil egin zutela, bikti-
maren familiak dirutza ordain
zezan. Dutertek esan zuen or-
duan «Polizia barne-muineta-
raino ustelduta» zegoela eta
«garbiketa» iragarri zuen. Baina
handik hilabete gutxira hitz ho-
riek haizeak eraman zituen eta
poliziek beren lanpostuetan ja-
rraitu zuten. Iragarritako erre-
forma handiaren arrastorik ere
ez da inon ikusi.

8.000 HILDAKO

Giza eskubideen aldeko ekin-
tzaileek zalantzan jarri zuten or-
duan Polizia «garbitzeko» presi-
dentearen borondatea, Dutertek
berak kalkulatu baitzuen agen-
teen %40k legez kontrako jar-
dueretan esku hartzen dutela.
Testuinguruak ere Dutertek
esandakoaz duda egitera anima-
tzen du, Poliziak esan baitu gu-
txienez 2.724 pertsona hil dituz-
tela «drogaren aurkako gerran»,
hori bai, «bidezko defentsan».
Gainera, HRWk emandako da-
tuen arabera, herrialdean sortu
diren miliziek ere milaka lagun,
ustezko gaizkile, hil dituzte.

Egun batzuk lehenago Filipi-
netako abokatu batek Nazioarte-
ko Zigor Auzitegiaren aurrean
esan zuen aipatu gerrak dagoe-
neko 8.000 hildako inguru era-
gin dituela, eta herrialdeko pre-

Ziega txiki batean
zituzten herritarrek ura
eskatu zuten bisitariak
entzutean. Astebete egin
zuten bertan pilatuta,
beheko irudietan ikusten
diren baldintzetan.
Vincent GO | AFP

Asiako hego-ekialdeko hamar agintariak ASEAN erakundeak egin berri duen bileran, kameren aurrean. Mark R. CRISTINO | AFP

sidenteari leporatu zizkion «erailketa» horiek.

Amnesty International gobernuz kanpoko erakundeak otsailan adierazi zuenez, Filipinetan gertatzen ari dena gizateriaren aurkako krimena izan daiteke.

Bere burua defenditzeko gaitasunik ez zuten pertsonak hil izana leporatu zion Amnesty Internationalen herrialdeko Poliziari, eta proba faltsuak prestatzea. Baita trafikatzailerak hiltzeko hiltzaile profesionalak kontrata-

tu izana eta biktimei zein senideei lapurtzea ere.

Robert Domingo komisarioa zen hamabi bahituak aurkitu zituzten polizia etxeko burua. Berak kazetariei adierazi zenez, apalategiaren atzean ezkutatuta

zeudenak ordu batzuk lehenago atxilotu zituzten (ez astebete lehenago, atxilotuek esan bezala), eta agenteak akusazioa prestatzen ari ziren ustekabeko bisita iritsi zenean. Baina ondoren egindako ikerketa baten eragi-

nez Domingo zigortu egin zuten, Oscar Albayalde Manilako poliziaburuak jakinarazi duenez. Agenteak onartu behar izan zuen azken bolada honetan legez kontrako atxilotetak orokortzen ari direla Filipinetan.

INPUNITATEA BULTZATU

Robert Domingo Manilako komisarioa gezurretan harrapatu eta zigortu badute ere, Filipinetako Polizia Nazionalako buruak ziega ezkutuetan atxilotuak edukitzea bidezkoa dela uste du. Horrela esan zuen Ronald Dela Rosak: «Presoei torturak edo kalteak eragiten ez zaizkien bitartean, nire ustez ondo dago». Giza Eskubideen Gobernu Batzordeko kideei Exekutiboak lotsarazteko azpilana egitea leporatu zien Dela Rosak.

Jose Gascon batzordeburuak erantzun zion Ronald Dela Rosari legez kontrako jarduerak bar-katzeko asmoz egindako adierazpenak ez direla egokiak, era horretan inpunitatea bultzatzen delako, eta injustiziak betikotu.

GIZA ESKUBIDEEN ALORREAN ATZERA EGITEN ARI DIRA ASIAKO HEGO-EKIALDEKO HERRIALDEAK, DUTERTEK ETA TRUMPEK ZABALDUTAKO BIDETIK

Ezagunena bada ere, Dutertek abian jarritako «drogaren aurkako gerra» ez da Asiako hego-ekialdeko herrialdeetan egiten den giza eskubideen bortxaketa bakarra. Ekintzaileek diote herrialde horiek, aurrera egin beharrean, atzera egin dutela azken urteotan. Baina gaia ia ez da aipatu ere egin ASEAN Asiako Hego-ekialdeko Nazioen Erkidegoak Filipinetan egin berri duen bileran.

Phil Robertson Human Rights Watch erakundeko zuzendariordeak esplikatu du giza eskubideen alorrean ez direla eredugarri agintari horiek, eta apirilaren bukaeran egin duten

gailurrean bestelako gaiei eman dietela lehentasuna. «ASEANeko herrialde guztietan giza eskubideak goitik beherako zurrumbilo batean sartuta daude –adierazi du Robertsonek–. Myanmar izan daiteke salbuespena, baina lehen zuten egoeratik, gobernu militar batekin, atzera egitea ezinezko delako». Bere iritziz, edozein irizpide

kontuan hartuta garbi ikusten da errepresioak, eskubideen bortxaketak eta diktadurek gora egin dutela; eta adierazpen eta manifestazio askatasunak, erlijioen arteko tolerantziak, printzipio demokratikoen errespetuak eta errefuxiatu zein migratzaileekiko tratamendu egokiak, behera.

Brunei herrialde txikia, esaterako, nekez ageri da Euskal Herriko hedabideetan. Sultan Hassanal Bolkiahk 70 urte ditu eta 49 daramatza aginte

absolutuarekin. Horri esker, munduko pertsonarik aberatsenetakoa da. Orain hiru urte Xaria lege islamikoa ezarri zuen: harrikatzeak eta anputazioak legezkoak dira bere erreinuan.

Indonesian Joko Widodo hauteskundeak irabazi zituenean bazirudien hamarkadako diktadura atzean uzteko bidean zeudela, baina hain herrialde konplexua eta handia aldatzea asko kostatzen ari zaio.

Hun Sen Kanbodiako agintaria karguan munda osoan denbora gehien daraman lehen ministroa da (30 urtetik gora). Ustelkeria da ezaugarri nagusia.

Agintari komunista izandako Thongloun Sisoulithk 71 urte ditu eta Laosek duen ustelkeria ezabatuko duela esaten du, baina ez dugu bertan gertatzen denaren berririk, nazioarteko hedabideak debekatuta daude-eta.

Najib Razakek zuzendutako Malaysian alderdi politiko berak 60 urte daramatza agintean. Malaysiar etnia lehenestea leporatzen diote.

Myanmarren militarrek azkenean agintea zibilen eskuetan utzi zuten, baina Aung San Suu Kyi Bakearen Nobel saridunaren irudia erabat kaltetu du Armadak rohingya etniaren aurka egindako abusuen salatu ez izanak.

Lee Hsien Loongek zuzentzen du Singapur, herrialde txiki eta aberatsa. Bere alderdiak bozketa guztiak irabazi ditu.

Prayut Chan-O-cha da Thaiandiako gobernu militarreko burua.

Demokrazia itzularaziko duela agindu du, baina ez ditu hauteskundeak deitzen.

Nguyen Xuan Phuc da Vietnamgo lehen ministroa.

Munduko hazkunde ekonomikorik handiena duen herrialdean Alderdi Komunista da legezko bakarra.

Donald Trump AEBetako presidenteak egiten duen moduan, Asiako hego-ekialdeko agintari batzuek hedabideak dituzte jomugan eta gero eta araudi zorrotzagoak ezartzen dituzte, informazio ezerosoak saihestu nahian. Kanbodiako agintariak, esaterako, Trumpen argudio berberak erabili zituzten zenbait hedabide iraintzeko. «Berri faltsuei» aurre egitea da agintari horien aitzakia. Eta jarrera aldatzen ez badute, kanpora!

Asiako hego-ekialdeko agintariak